

Rezumat de presă

„Barometrul Opiniei Publice – aprilie 2014”

Fundația Soros Moldova pledează pentru reflectarea corectă și transparentă a vieții social-politice și economice și asigurarea accesului la informație pentru societatea civilă. În acest scop începând cu anul 1998 a fost lansat un program de cercetare a opiniei publice – „**Barometrul Opiniei Publice din Moldova**”.

Primele două sondaje au fost efectuate pe parcursul anului 1998. Următoarele au fost organizate de Institutul de Politici Publice cu suportul financiar al Fundației Soros Moldova în august 2000, iar ulterior în primăvara și toamna fiecărui an în perioada 2001 – 2013.

Tematica cercetărilor efectuate a inclus: opțiuni politice, popularitatea și notorietatea principalelor partide și personalități politice, nivelul de viață și calitatea vieții, politica economică și socială a Guvernului, alte teme de interes major.

Având în vedere impactul și importanța unor astfel de cercetări, Institutul a organizat în aprilie 2014, un nou sondaj de opinie, realizat de Centrul de Analiză și Investigații Sociologice, Politologice și Psihologice „**CIVIS**”.

Programul „Barometrul Opiniei Publice – 2012” este avizat de un juriu în frunte cu dr. Arcadie Barbăroșie, director executiv al Institutului de Politici Publice. Membri ai juriului sunt dr. habilitat Ludmila Malcoci, dr. Anatol Țăranu, Director, Institutul de consultanță și analiză politică POLITICON, cercetător științific-coordonator la Institutul de Istorie AȘM, Victor Ciobanu, expert independent, Ludmila Andronic, expert în comunicare, Președinta Consiliului de Presă. Consultant al programului – dr. Viorel Cibotaru, Director, Institutul European de Studii Politice din Moldova.

Sondajul a fost efectuat în perioada 28 martie – 13 aprilie 2014, pe un eșantion quasi-probabilist de 1115 persoane din 76 localități, reprezentativ pentru populația adultă a Republicii Moldova (cu excepția regiunii transnistrene), eroarea maximă de eșantionare fiind de $\pm 3\%$.

Rezultatele principale

Economie – aspecte generale

- 68% din populație consideră că direcția în care merg lucrurile în Republicii Moldova este *o direcție greșită*. Ponderele persoanelor cu această părere a rămas la același nivel comparativ cu barometrul precedent. Opinia direcției greșite este mai pronunțată în cazul populației de altă naționalitate decât cea moldovenească, precum și în rândurile populației cu nivelul venitului mic și mediu.
- În acest context, atragem atenție asupra faptului că marea majoritate a populației (peste 3/4) continuă să fie nemulțumită de activitatea conducerii țării în domeniile principale ale vieții sociale: *salarii* (91%), *locuri de muncă* (89%), *nivelul de trai* (88%), *pensii* (87%), *combaterea corupției* (86%). La general, gradul de insatisfacție a crescut în cazul tuturor domeniilor față de perioada respectivă cu 2 ani în urmă. Ținem să atragem atenție asupra faptului că s-a pronunțat insatisfacția populației față de *soluționarea conflictului transnistrean* (86% - în creștere cu 6% față de noiembrie 2013), în contextul evenimentelor actuale din Ucraina.
- 55% din populație nu este mulțumită de actuala situație economică a țării. În această ordine de idei, evidențiem faptul că 45% din populație consideră că situația economică actuală a rămas *neschimbată* comparativ cu anul trecut, iar 32% susțin că este *mai proastă*, ponderea acestora fiind în scădere cu 12% față de barometrul precedent. Doar fiecare al cincilea respondent percepe o îmbunătățire a situației economice în prezent, în special locuitorii din mediul rural, tinerii, persoanele cu nivelul veniturilor înalt și populația de naționalitate moldovenească.
- Referindu-ne la perspectivele pentru anul viitor ale economiei, în opinia populației, constatăm că ponderea persoanelor optimiste este de 25%, în timp ce alți 36% consideră că aceasta va rămâne neschimbată. 25%

din populație privesc cu suspiciune spre viitor, considerând că situația economică în anul viitor va fi mai rea decât în prezent.

- Măsurile principale pentru redresarea situației social-economice a țării, în opinia populației, tradițional vizează *dezvoltarea sectorului economic* – dezvoltarea industriei (42%), atragerea de investiții (26%), sprijinirea businessului mic în sectorul agrar (31), precum și *perfecționarea mecanismului de realizare a legilor* (40%) și *combaterea criminalității* (33%).

Calitatea vieții – probleme sociale

- Securitatea economică continuă să fie problema principală pentru Republica Moldova. În acest sens, menționăm că pentru marea majoritate a populației (75%) nu este asigurat un trai decent: pentru 34% din populație veniturile disponibile nu sunt suficiente „nici pentru strictul necesar” (o scădere cu 5% comparativ cu studiul din noiembrie 2013), iar 41% reușesc să acopere doar strictul necesar pentru trai. Acest prag al sărăciei rămâne a fi constant, cu mici fluctuații ne semnificative, în decursul ultimilor 10 ani. Cele mai afectate continuă să fie persoanele în etate (88%), persoanele cu nivel socio-economic scăzut (83%) și nivel mic de studii (89%), precum și locuitorii din mediul rural (82%).
- În acest context, menționăm că majoritatea populației continuă să fie îngrijorată cel mai mult de *prețuri* (53%) și *sărăcie* (53%). Aproape fiecare a doua persoană este îngrijorată de *viitorul copiilor* (45%) și *șomaj* (41%). *Este important de menționat că îngrijorarea față de prețuri este pronunțată practic în cadrul tuturor categoriilor de persoane*, inclusiv în cazul persoanelor cu nivel socio-economic înalt. Problema corupției deranjează preponderent locuitorii mediului urban, persoanele cu nivel înalt de studii și nivel socio-economic mediu și înalt. În contextul conflictului din Ucraina, a crescut semnificat (de 2 ori față de barometrul precedent) procentul persoanelor îngrijorate de un război în zonă (16%).
- 42% din populație este nemulțumită de felul în care trăiește. Nemulțumirile populației sunt legate, în primul rând, de *insuficiența banilor* (85% se declară nu prea mulțumiți sau deloc mulțumiți) și *viața politică din țară* (85%).
- Puțin mai mult de jumătate din populație (58%) susține că viața sa este *aproximativ la fel* cu cea de acum un an, iar fiecare al patrulea locuitor al țării o apreciază drept *mai proastă*. Pe de altă parte, nivelul de optimism cu privire la traiul de peste un an rămâne relativ constant – de 2 ori mai multe persoane (decât numărul celor mulțumiți în prezent) consideră că vor trăi mai bine peste un an. Optimiștii sunt mai des întâlniți în mediul rural, în rândul populației tinere, de naționalitate moldovenească și cu nivel înalt al veniturilor.
- Barometrul atestă o creștere lentă, dar continuă a utilizatorilor zilnici de Internet – 42% din respondenți, comparativ cu 34% din perioada similară din 2012. Profilul utilizatorilor permanenți de Internet (zilnic sau 6-7 zile pe săptămână) este următorul: persoană tânără, locuitor al mediului urban, cu nivel înalt de studii.
- Sursa cea mai importantă de informare a populației continuă să fie televiziunea (82%), aceasta fiind și sursa de informare în care 35% din populație au cea mai mare încredere. Internetul s-a plasat pe locul doi în calitate de sursă principală de informare cu o pondere de 35 la sută (în creștere cu 8% față de perioada similară cu 2 ani în urmă), fiind menționat preponderent de populația masculină, locuitorii mediului urban, persoanele tinere (18-29 ani – 3 din 4 respondenți), persoanele cu nivel înalt de studii și socio-economic. Internetul este plasat pe locul doi în cazul sursei de informare care se bucură de cea mai mare încredere. Pentru 30% din populație sursa principală de informare este radioul și doar pentru 14% sursa primară de informare sunt ziarele (în special pentru populația în etate).
- Posturile TV din care se informează preponderent populația adultă sunt Prime TV (47%) și Moldova 1 (46%). Aproape fiecare a patra persoană adultă se informează de la posturile Jurnal TV (24% față de 19% în noiembrie 2013) și Publika (23% față de 17% în noiembrie 2013), plasându-se pe locul 3 și, respectiv, 4 printre principalele posturi TV de informare. Pro TV (21%) este solicitat ca sursă de informare de fiecare a cincea persoană.
- Fiecare al doilea cetățean adult al țării nu se simte liber să critice conducerea țării sau să iasă pe stradă și să protesteze împotriva deciziilor luate de conducerea țării. Studiul atestă o descreștere cu 9% față de barometrul precedent a populației care consideră că nu are acces liber la informație (fiecare al treilea respondent).

Politică

- Nivelul de interes al populației țării pentru *politică* rămâne constant comparativ cu barometrul precedent – 28%. Interesul față de viața politică este mai pronunțat la bărbați, locuitorii mediului urban, persoanele cu nivel înalt de studii.
- Principalele instituții ale statului înregistrează o creștere semnificativă (față de ultimul barometru) a nivelului de încredere din partea populației: Guvern – de la 16% la 28%, Parlament – de la 14% la 22%, Președintele țării – de la 16% la 25%, *însă nivelul de încredere este constant față de perioada similară cu 2 ani în urmă*. Cele mai mici cote de încredere sunt înregistrate, tradițional, pentru *partidele politice* (19% au foarte multă sau oarecare încredere).
- Fiecare al treilea respondent apreciază pozitiv activitatea actualului executiv.
- Dintre personalitățile politice de cea mai mare încredere se bucură actualul Prim-ministru Iurie Leancă (49%, în creștere cu 16% față de ultimul barometru) și Dorin Chirtoacă (40%, care a înregistrat o creștere cu 6% față de barometrul precedent), fiind urmași la distanță de Vladimir Voronin (34% sau cu 10% mai puțin), Marian Lupu (30% sau cu 7% mai mult), actualul Președinte al Republicii Moldova Nicolae Timofti (29% sau cu 6% mai mult) și Vlad Filat (28% sau cu 5% mai mult).
- Referindu-ne la partide, constatăm că de cea mai mare încredere continuă să se bucure PCRM (34%, în scădere cu 8% față de barometrul precedent), fiind urmat la distanță mică de PLDM (32%), PDM (28%) și PLM (28%). De fapt, se bucură de încredere doar partidele prezente în Parlamentul Republicii Moldova. Cele extraparlamentare înregistrează un nivel de încredere net inferior. Totuși, menționăm că două formațiuni politice au înregistrate rezultate semnificativ mai bune – o creștere de 2 ori față de barometrul precedent – la capitolul încredere: Mișcarea Populară Antimafie (de la 9% la 17%) și Partidul Liberal Reformator (de la 5% la 11%).
- În cazul eventualelor alegeri pentru Parlamentul Republicii Moldova, 39% **dintre persoanele care au exprimat o opțiune electorală**, au declarat că vor vota pentru PCRM. Cei care optează pentru PCRM sunt, în special, persoanele în etate, minoritățile de etnie rusă și ucraineană, cu nivel de studii și nivelul socio-economic scăzut. Procentul altor concurenți luați în parte, care pot trece actualul prag electoral, este după cum urmează: PLDM (23%, în descreștere cu 3% față de perioada similară cu 2 ani în urmă), PLM (13%, în scădere cu 5%) și PDM (13%).
- PCRM se află și în topul partidelor pentru care populația nu ar vota în nici un caz, înregistrând o pondere de 25%, comparativ cu PLM (12%), PLDM (7%) și PDM (5%). Împotriva PCRM sunt în special tinerii, persoanele de naționalitate moldoveană/română, persoanele cu nivel înalt de studii și socio-economic.
- 3 din 4 respondenți consideră că Republica Moldova nu este guvernată de voința poporului, iar 2 din 3 sunt de părerea că alegerile în țara noastră nu sunt libere și corecte.

Relații externe

- Majoritatea populației consideră că relațiile Republicii Moldova cu principalii parteneri (România, Ucraina, SUA și UE) sunt bune. Acest nivel de percepție a crescut semnificativ în decursul ultimilor 2 ani. Pe de altă parte, în opinia populației se atestă o înrăutățire a relațiilor cu Federația Rusă (64% spuneau în primăvara anului 2013 că relațiile sunt bune față de 41% în prezent).
- În cazul unui referendum privind aderarea la Uniunea Europeană, 44% ar vota pentru, iar 37% - contra. Ponderea persoanelor care sunt împotriva aderării la UE înregistrează o tendință de creștere continuă în decursul ultimilor 4 ani – de la 18% în mai 2010 la 37% în aprilie 2014.
- Barometrul a testat și atitudinea populației cu privire la eventuala aderare la Uniunea Vamală Rusia-Belarus-Kazahstan. 45% (în descreștere semnificativă față de perioada similară cu 2 ani în urmă - 57%) din populația chestionată se pronunță pro, în special minoritățile etnice.
- **Fiind puși în situația de a alege fie o opțiune, fie alta, respondenții s-au divizat în două grupuri egale: 38% pentru Uniunea Vamală și 35% pentru Uniunea Europeană (preponderent populația tânără, cu nivel înalt de studii și nivel socio-economic înalt).**
- Totodată, studiul înregistrează și o creștere nesemnificativă a susținătorilor aderării Republicii Moldova la blocul militar NATO – de la 15% în mai 2012 la 19% în prezent.

- Cu privire la încrederea în personalitățile politice din alte țări, studiul înregistrează o descreștere semnificativă a încrederii față de Vladimir Putin (de la 74% în aprilie 2013 la 62% în prezent).

Impactul regimului de călătorii fără vize în UE

- 83% din populație niciodată nu au călătorit în țările UE în ultimii 5 ani. Principalele țări de destinație pentru cetățenii Republicii Moldova sunt România (58% din cei care au călătorit) și Italia (51%). Moldovenii călătoresc în mod special în scop de turism (52%). Fiecare al treilea din cei are au călătorit în țările UE în ultimii cinci ani au mers pentru a vizita rudele sau pentru a lucra.
- 40% din respondenți vor călători (mai des) în țările UE din moment ce nu va fi necesar de perfectat viza. Cu privire la scopurile călătoriei, vor crește numeric în special călătoriile turistice, precum și cele cu scop de muncă (practic ar putea crește dublu). Pe de altă parte, doar 1 din 10 respondenți a indicat că este destul de probabil să plece la muncă în următoarele 12 luni.
- Doar unu din patru respondenți consideră că anularea regimului de vize va facilita realmente călătoriile peste hotare. 54% nu cred că vor beneficia de regimul fără vize, fie din considerentul că nu planifică să călătorească (34%), fie că nu dispun de resurse financiare necesare (20%). Fiecare al zecelea respondent dispune de pașaport românesc.
- 10% din respondenți planifică să perfecțeze pașaport biometric în următoarele 6 luni.
- Fiecare al doilea respondent susține că regimul fără vize este puțin sau deloc important pentru el.
- 49% consideră că anularea regimului de vize nu este meritul conducerii RM, ci se datorează conjuncturii externe favorabile.
- 2 din 3 respondenți cunosc puțin sau deloc despre semnificația Acordului de Asociere dintre UE și RM. Lipsa sau insuficiența de informare duce la percepții eronate din partea populației privind eventualele consecințe pentru RM după semnarea acordului. În acest context, cel puțin 1/3 din populație crede în o serie de *mituri* vehiculate în presă privind efectele negative ale asocierii RM cu UE.
- 61% sunt de părerea că semnarea acordului respectiv este foarte important sau important pentru țara noastră.

Securitatea țării

- Fiecare al treilea respondent susține protestele din Kiev desfășurate în perioada noiembrie 2013-februarie 2014. 43% consideră că protestele respective au avut un caracter preponderent pro-european, iar 1/3 consideră ca a fost o lovitură de stat (opinie împărtășită de jumătate din respondenții de etnie ucraineană).
- Fiecare al patrulea respondent afirmă că intervenția militară a Rusiei în Crimeea a fost un act justificat, iar 15% consideră că nu a fost intervenție militară.
- 40 la sută din populație (în special minoritățile etnice) susține decizia includerii Crimeii în componența Federației Ruse, în timp ce doar 18% ar susține repetarea aceluiași scenariu și în cazul Transnistriei. Totodată, fiecare al treilea respondent crede că acest scenariu va fi aplicat cu siguranță în Transnistria în viitorul apropiat.
- Fiecare al doilea respondent crede că este mare riscul începerii unui conflict armat dintre Rusia și Ucraina, iar 43% consideră că este mare riscul extinderii acestui conflict pe teritoriul Republicii Moldova.

Alte aspecte

- 70% din respondenți sunt de părerea că poliția de asigurare nu își justifică costul, 43% confirmând faptul că deloc nu beneficiază de servicii gratuite în baza poliței.
- 1 din 4 respondenți care se adresează la medici oferă *mulțumiri* în bani sau cadouri pentru servicii medicale. Suma medie a *mulțumirii* variază în funcție de serviciile beneficiate – de la 83 lei pentru o consultație la medicul de familie până la 480 lei pentru proceduri sau medicamente în timpul spitalizării.
- Topul zece al celor mai preferate emisiuni pentru populația adultă a RM sunt: blocurile de știri de la Prime TV, Moldova 1 și Pro TV, precum și emisiunile *Jdi Menea*, *Pusti Govoreat*, *Pole Ciudes* (Prime TV), *Ora de Ras* (Jurnal TV), știrile de la Publika TV și Jurnal TV și emisiunea *Fabrica* (Publika TV).